

XEROPHYTA

Contactblad van de afdeling Wageningen e.o.
(opgericht 1 mei 1955)

Jaargang 28 no. 5
December 2024

**Afdeling ‘Wageningen en omgeving’ van Succulenta,
Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers van cactussen en
andere vetplanten**

Bijeenkomst 12 september 2024

Op deze avond waren 11 leden aanwezig en 1 gast nl. Peter van der Puyl. Hij is ook een regelmatige bezoeker van de Canarische eilanden en wilde graag de lezing van Johan bijwonen.

Ben Cornelissen trakteert op een consumptie. Ook is op verzoek weer gebruik gemaakt van een microfoon omdat meerdere leden slechthorend zijn.

Dan krijgt Johan het woord. Hij is afgelopen 2 jaar 3 weken naar La Palma geweest op zoek naar *Monanthes* soorten, steeds in juni omdat later in het jaar alles verdort.

Op La Palma komen meerdere temperatuurzones voor: nat, droog en op sommige plekken kan het zelfs vriezen. Na de vulkaanuitbarsting van 3 jaar geleden zijn de wegen eindelijk weer hersteld.

In het midden van het eiland ligt Nationaal Park Caldera de Taburiente. In het gebied ligt een grote vulkaankrater, er lopen riviertjes en er zijn dennenbossen en steile wanden. De hoogte gaat tot 2400 m.

We zien foto's van schitterende landschappen en mooie, soms gevaarlijke wandelpaden.

Ook foto's van dieren, o.a. hagedissen, miljoenpoten, gekko's en raven. Een van die raven zat op een bepaald moment in de kofferbak van de auto en wilde er met een tas met apparatuur vandoor gaan.

Na deze algemene inleiding over het eiland komen de planten aan de beurt, soort voor soort.

Monanthes laxiflora is heel variabel, kan langwerpig of bolvormig blad hebben en groeit maar op enkele plekken.

Monanthes muralis kan er op alle groeiplekken anders uitzien. In de kas blijken sommige van die verschillen blijvend te zijn en zijn dus genetisch bepaald.

Monanthes subrosulata heeft meer hangende takjes, is minder compact en heeft meer wratjes op het blad dan *M. muralis*.

M. muralis en *M. subrosulata* komen in hetzelfde gebied voor waarbij *M. muralis* op iets hogere hoogte groeit, ze komen zelden samen voor. Johan heeft toch een enkele plek gevonden waar ze samen groeien en daar ook hybriden gevonden.

Monanthes polyphylla subsp. *amydros* heeft mooie rode bloemetjes. De rozetjes zijn ongeveer 1cm groot, de bloemetjes 0,5 cm.

Aeonium nobile kan groot worden en heeft een rode bloeiwijze met kleine bloemetjes. In het voorjaar is de plant groen, in de zomer oranje/rood. Ook cristaatvormen komen voor.

Euphorbia balsamifera is niet giftig en vormt grote struiken, 1 m of hoger. In de zomer valt het blad af. Soms hebben ze dikke stammen als ze op een winderige plek staan, we zien ook grillig gevormde platliggende planten (zie foto). De plant is heel algemeen en komt op het hele eiland voor maar niet boven de 1000m, dat is te koud. Ze kunnen goed tegen droogte maar verdragen ook wat vocht.

Ceropegia dichotoma ziet er mooi wit uit door wasplaatjes als bescherming tegen de zon.

Senecio kleinia is in de zomer kaal en groeit beneden de 1000m. Ze kunnen smal of breed blad hebben, dat is genetisch bepaald. Groeit op kale lavavelden.

Dracaena draco, de bekende drakenbloedboom is makkelijk te zaaien en wordt vaak aangeplant.

Aeonium davidbramwellii is heel variabel: vertakt/niet vertakt, groot/klein, blauwgroen/roodgroen. Als de plant 1 rozet heeft is hij monocarp d.w.z. dat de plant sterft na de bloei. Als de plant meerdere rozetten heeft zijn er altijd maar een paar die bloeien.

In de winter staat hij graag licht, droog en koud.

Greenovia diplocycla en Greenovia aurea: kunnen minder goed tegen de zon en vouwen in de zomer hun rozetten dicht, zaaien makkelijk uit.

Aeonium holochrysum is heel variabel met groen blad of mooi getekend blad. Vormt struikjes en stekken kan via de takjes. Ook cristaten komen voor.

Aeonium palmense heeft kleverige haartjes op het blad, kan groot worden en clusters vormen.

Aeonium sedifolium heeft kleine rozetten van ongeveer 1 cm, in cultuur worden ze iets groter. De plant vertakt en heeft gele bloemen.

Euphorbia canariensis kan uitgroeien tot flinke planten, 2 tot 3m hoog en 5m breed. De planten op La Palma hebben kleinere doorns dan die op Tenerife. Het is een heel algemene plant met rode bloemetjes en rode zaadbessen. Als ze heel zonnig staan vormen ze een waslaag.

Euphorbia lamarckii laat nieuwe zijtakjes vaak vallen en heeft een dikke kurklaag, in tegenstelling met *E. balsamifera* die zijtakken niet laat vallen, een dunne kurklaag heeft en grotere vruchten. Bij voldoende vocht kunnen ze wel 5m worden.

Aeonium spathulatum blijft laag en compact bij droogte en wind, bij meer vocht worden ze hoger.

Aichryson groeit op vochtige plekken, in bossen, is meestal eenjarig, zaait zich makkelijk uit en is een paar cm groot. Sommige soorten zijn behaard.

Andere typische planten op La Palma:

Echium wildpretii komt alleen voor op La Palma (roze bloemen) en Tenerife (donkerrode bloemen). Ze kunnen 1,5 tot 2m hoog worden. Ze hebben luchtige grond nodig en groeien niet op grond die betreden wordt. De bloemetjes zijn 1cm groot en de bloemstelen zitten vol scherpe naaldjes van siliciumdioxide.

Echium gentianoides heeft blauwe bloemen en kan i.t.t. de andere soorten tot op 2000m hoogte groeien.

Ook komen op La Palma een aantal succulenten voor die er van nature niet thuis horen en kunnen woekeren: *Opuntia microdasys*, *O. tomentosa* met oranje bloemen en *O. ficus-indica* met gele bloemen en cochenilleschildluizen. Ook agaves kunnen een plaag vormen.

Johan, hartelijk dank voor je verhaal en de foto's.

Chris Geris

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Foto 1: Euphorbia lamarckii

Foto 2: Senecio kleinia

Foto 3: Monanthes amydras

Foto 4: Aeonium spathulatum

Foto 5: Aeonium nobile

Foto 6: Viola palmensis

Bijeenkomst 10 oktober 2024

Er zijn 15 leden aanwezig deze avond.

Mededelingen/rondvraag

-Peter geeft aan dat door een nieuw contract het tijdschrift later in de maand bezorgd kan worden. Ook is het landelijk bestuur nog steeds op zoek naar nieuwe bestuursleden en een opvolger voor Gerard Rutte van het clichéfonds.

-Johan heeft zaden meegenomen van Massonia longipes.

-Evert heeft zijn privébibliotheek opgeruimd en wat boekjes meegenomen voor de verloting. Hij vraagt zich ook af hoe het kan dat tussen andere planten 1 plant helemaal wit is van de schildluis.

Advies: sommige soorten zijn erg gevoelig, aanstippen met alcohol 96%, plant uit de pot halen en helemaal schoonmaken.

-Dirk-Jan heeft last van trips op zijn planten in de woonkamer.

Advies: trips houdt van droge lucht, dus regelmatig de planten sproeien met water.

Na de plant van de maand en de pauze gaan we verder met de grote najaarsverloting.

Er zijn weer een aantal volle tafels met allerlei planten, groot en klein, dus voor iedereen weer een mooie kans om wat andere planten mee naar huis te nemen.

Plant van de maand : Calibanus hookeri

Deze maand mag ik zelf de plant van de maand presenteren. Deze plant heb ik 13 jaar geleden gekregen uit de verzameling van Joop Smit. Stond altijd in de kas zonder dat er veel gebeurde maar een paar jaar geleden heb ik hem naar buiten verhuisd en daar is hij heel erg van opgeknapt.

Calibanus hookeri is een langzaam groeiende groenblijvende succulent uit het midden en noordoosten van Mexico. De grasachtige bladeren kunnen tot wel 90 cm lang worden en groeien vanuit rozetten die uit de caudex komen. Ze groeien in droog, bergachtig gebied op stenige bodem waar ze in de korte

groeiperiode veel water krijgen. De planten, vooral de jonge ex., zijn vaak moeilijk te vinden omdat ze helemaal opgaan in hun omgeving met stenen en grassen. Bij heel oude ex. kan de caudex 1 tot 2 m groot worden.

De plant bloeit in de zomer, de bloeiwijze is vertakt en korter dan het blad en valt daardoor minder op. De bloemen zijn heel klein en crèmewit, de bessen zijn rood en ongeveer 7 mm.

Vermeerderen kan alleen door zaad, de rozetten kunnen niet gestekt worden omdat de groeipunten in de caudex zitten.

Calibanus hookeri is ontdekt rond 1850 en daarna pas weer herontdekt in 1968. Een tweede soort Calibanus glassianus is pas in 2003 beschreven. Na veel omzwervingen zijn ze nu geplaatst in de familie Asparagaceae, subfamilie Nolinoideae samen met Beaucarnea, Nolina en Dasylyrion

De plant is goed geschikt als kuipplant, het liefst opgepot in een grote lage pot in goed doorlatende grond en kan in de zomer best wel wat water gebruiken en ook regelmatig wat mest. Hij staat het liefst in de zon en kan goed tegen droogte en kou en kan in de winter temperaturen van $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$ aan als hij volledig drooggehouden wordt.

Chris Geris

Bijeenkomst 14 november 2024

De avond wordt geopend door onze voorzitter, er zijn 14 leden aanwezig en 1 gast, nl Evert Verschoor die ter plekke besluit om ook maar meteen lid te worden van de afdeling. Welkom!

De avond zal in het teken staan van het geslacht *Haworthia*, dat bestudeerd is door een werkgroep bestaande uit Coert, Peter, Ad en John.

Maar eerst nog wat mededelingen/vragen:

-Peter geeft aan dat er een nieuwe voorzitter gevonden is voor het Clichéfonds, woonachtig in Beuningen. Vanaf december 2025 zijn er nog zudentellers nodig.

-een aantal leden wil weer wat lekkers maken voor de decemberavond.

-John doet een oproep om te letten op nesten van Aziatische hoornaars, die moeten bestreden worden. Voorjaarsnesten worden op een beschutte plek gebouwd, de zomernesten zitten vaak in de top van een boom en zijn veel groter.

Namens de *haworthia*werkgroep geeft Peter dan een inleiding op het geslacht *Haworthia* d.m.v. een powerpointpresentatie met foto's.

Haworthia is een vetplantengeslacht met circa 60 soorten, het groeigebied bevindt zich voornamelijk in het zuiden van de provincies Oost- en Westkaap. Het is vernoemd naar de Engelse botanicus Adrian Hardy Haworth. Het geslacht is verwant aan *Aloe*, *Gasteria* en *Bulbine* en bevat veel hybriden, o.a. *Haworthia* x *Gasteria*.

Kenmerkend voor *Haworthia* zijn:

-bladeren in een grondstandige rozet

-buisvormige bloemen met omkrullende uiteinden aan een lange bloemsteel

-bloembladen veelal wit met een gekleurde, veelal groene of paarse, streep over het midden van de bloembladen.

Nog iets over soorten en namen:

-‘een *haworthia*soort moet gezien worden in het complex van geografische verspreiding en veldrelaties met andere soorten’.

-soorten zijn in de natuur variabel.

-op het hoogtepunt waren er 400 soorten en 20 secties, nu teruggebracht tot 61 soorten in 3 subgenera (Bruce Bayer).

-de geslachten *Haworthiopsis* en *Tulista* werden vroeger tot *Haworthia* gerekend

Bloem

H. truncata

H. glauca

H. fasciata

H. cymbiformis

H. bolusii

Het kweken van Haworthia's:

- ze houden van gefilterd licht, niet van sterk zonlicht
- de grond moet goed draineren maar toch ook vocht vast kunnen houden
- wintertemperatuur 's nachts tussen 5°C en 10°C
- bij het watergeven rekening houden met het weer en of de plant aan de groei is
- planten kunnen aangetast worden door wolluis, wortelrot.
- vermeerderen kan door stekken en zaaien

Na de presentatie is het tijd om de door leden meegebrachte planten te bekijken, te vergelijken en zo nodig op naam te brengen als dat mogelijk is. Na de pauze krijgen we foto's te zien van planten uit de verzamelingen van diverse leden.

Later zal er nog een themanummer van Xerophyta verschijnen over Haworthia's.

Chris Geris

Namens het bestuur wens ik jullie allemaal

Vraag en aanbod

Er is weer nieuwe bims te verkrijgen.

De prijs per 10 liter van de bekende 0-5 mm bims is € 4,25 die van de nu ook beschikbare grovere variant 2-7 mm € 2,75. Het is af te halen bij Coert van Dijk of via een mailtje of telefoontje mee te laten brengen naar de verenigingavond. coertdijk@gmail.com 0343-481508

Activiteitenkalender

12 december: gezellige avond met quiz en een hapje en een drankje

9 januari: jaarvergadering en John Esseling laat foto's zien van zijn planten

Kopij gevraagd: kopij voor het februarinummer van Xerophyta graag uiterlijk 31 januari inleveren.

Contact

Chris Geris, tel: 0318-417319, email: chrisgeris53@gmail.com

Lidmaatschap

Contributie afd. Wageningen e.o.: € 25, gezinsleden € 12,50 en jeugdleden € 10 per jaar.

Vergaderlocatie

Zaal van de speeltuinvereniging "Tuindorp"
Floralaan 20/B te Wageningen. Tel.: 0317-411601

Omslagfoto: Aeonium davidbramwellii foto: Johan Timmermans